

Metodika pro přípravu Plánů pro zvládnání sucha a stavu nedostatku vody

Obsah

Seznam zkratk	2
Úvod.....	3
1 Zvládnání sucha a stavu nedostatku vody	4
1.1 Základní pojmy	4
1.2 Orgány pro zvládnání sucha a stavu nedostatku vody	5
1.3 Hodnocení sucha	6
1.4 Vznik stavu nedostatku vody.....	7
1.5 Krizová situace dlouhodobé sucho.....	8
1.6 Opatření pro zvládnání sucha a nedostatku vody	9
2 Obsah plánu pro sucho.....	12
2.1 Titulní list	13
2.2 Úvodní část.....	13
2.3 Základní část.....	13
2.4 Operativní část	15
2.5 Grafická část	17
2.6 Přílohy.....	18
Titulní list – vzor	19

Seznam zkratek

ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
MŘ	manipulační řád
ORP	obec s rozšířenou působností
VD	vodní dílo
VHD	vodohospodářský dispečink
VH soustava	vodohospodářská soustava
VN	vodní nádrž

Zkratky zdrojů dat využitelných při přípravě plánu pro sucho:

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČSÚ	Český statistický úřad
PDP	Plán dílčích povodí
PP	podniky Povodí
SOVAK	Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR
VaK	vlastníci vodovodů a kanalizací
VHB	Vodohospodářská bilance
VU	Uživatelé vody významní pro dané území
VUV	Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M.

Tato metodika představuje základní východiska pro tvorbu *Plánů pro zvládnání sucha a stavu nedostatku vody* podle vodního zákona¹. Je určena především pro pořizovatele a zhotovitele těchto plánů při jejich zadání a přípravě, a to především na úrovni kraje, ale také obcí s rozšířenou působností.

Plánem pro zvládnání sucha a stavu nedostatku vody (dále jen *plán pro sucho*) se rozumí dokument, který je podkladem pro postup vodoprávního úřadu při vyhodnocování hrozby vzniku nedostatku vody a pro rozhodování komise pro zvládnání sucha a nedostatku vody o opatřeních při stavu nedostatku vody. Jeho hlavním cílem je návrh opatření k zajištění dostatku vody k pokrytí základních společenských potřeb, minimalizaci negativních dopadů sucha na vodní útvary a minimalizaci dopadů sucha a nedostatku vody na hospodářskou činnost.

Plán pro sucho obsahuje zejména vymezení a popis území s identifikací zdrojů vody, popis rizik sucha, včetně jeho možných dopadů. Plán pro sucho dále obsahuje návrh postupů pro zvládnání sucha a opatření při stavu nedostatku vody. Plán pro sucho se pořizuje pro území České republiky a pro území kraje. Plán pro sucho lze pořídit také pro správní obvod obce s rozšířenou působností¹.

Plán pro sucho má listinnou formální podobu. Vhodným doplněním plánu pro sucho je softwarová aplikace s odkazy na datové zdroje.

Při přípravě plánu je vhodné respektovat ustanovení následujících norem:

- ČSN 75 0101 Vodní hospodářství – Základní terminologie
- ČSN 75 0110 Vodní hospodářství – Terminologie hydrologie a hydrogeologie
- ČSN 75 0130 Vodní hospodářství – Názvosloví ochrany vod a procesů změn jakosti vod
- ČSN 75 1400 Hydrologické údaje povrchových vod
- ČSN 75 1500 Hydrologické údaje podzemních vod
- ČSN 75 0161 Vodní hospodářství – Terminologie v inženýrství odpadních vod
- ČSN 75 0150 Vodní hospodářství – Terminologie vodárenství
- ČSN EN 15975-1+A1 Zabezpečení dodávky pitné vody – Pravidla pro management rizik a krizové řízení – Část 1: Krizové řízení
- ČSN 75 2405 Vodohospodářská řešení vodních nádrží

¹ připravovaná novela zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon)

1 Zvládání sucha a stavu nedostatku vody

1.1 Základní pojmy

Suchem se rozumí hydrologické sucho jako výkyv hydrologického cyklu, který vzniká zejména v důsledku deficitu srážek a projevuje se poklesem průtoků ve vodních tocích a hladiny podzemních vod.¹

Stavem sucha se rozumí míra nebezpečí sucha vázaná na směrodatné limity, jimiž jsou zejména průtoky ve vodních tocích, hladiny podzemních vod a stav srážek nebo kritické hodnoty jiného jevu uvedené v příslušném plánu pro sucho.

Stavem nedostatku vody se rozumí vyhlášený dočasný stav s možným dopadem na základní lidské potřeby, hospodářskou činnost a životní prostředí, kdy v důsledku sucha požadavky na užívání vod převyšují dostupné zdroje vod, a je nezbytné omezovat hospodaření s vodou a vydávat další opatření.¹

Komise pro zvládání sucha a nedostatku vody (dále jen *komise pro sucho*) je orgánem s rozhodovací pravomocí pro vydávání opatření podle plánu pro sucho při stavu nedostatku vody.

Účastníky zvládání sucha a nedostatku vody se pro potřeby plánu pro sucho rozumí ti, kteří mají dle vodního zákona povinnosti vztahující se ke zvládání sucha a nedostatku vody.

Nebezpečí nedostatku vody jsou situace vzniklé zejména při:

- dosažení stanoveného limitu průtoků ve vodním toku nebo stavu podzemních vod a jeho klesající tendenci,
- dosažení stanoveného limitu dlouhotrvajících nízkých srážkových úhrnů a při prognóze jejich dalšího trvání,
- dosažení stanoveného limitu stavu vodního zdroje (VN, VH soustavy, odběrného místa, jímacího zařízení, ...) – tzv. místní směrodatné limity. Tyto limity mohou být v rámci jednoho zdroje (soustavy) různé ve vztahu k různým uživatelům vody podle jejich plánem stanovené hierarchie.

Mezi významné dopady nedostatku vody patří především:

- ohrožení zdrojů surové vody pro úpravu na pitnou vodu,
- ohrožení zdrojů průmyslové vody pro uživatele vody významné pro dané území,
- ohrožení jakosti povrchové a podzemní vody,
- ohrožení na vodu vázaných ekosystémů,
- ohrožení zdrojů vody pro závlahové systémy.

Zdroje vody mohou být v období sucha nedostatečné s ohledem na jejich nedostatečnou vydatnost (množství) a/nebo zhoršenou jakost.

1.2 Orgány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody

Zvládání sucha a nedostatku vody řídí orgány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody ve spolupráci s dalšími zúčastněnými. Řízení zahrnuje přípravu na sucho a nedostatek vody, organizaci a kontrolu všech příslušných činností v průběhu sucha a nedostatku vody a v období bezprostředně následujícím, včetně organizace a kontroly činnosti ostatních účastníků ochrany před suchem a nedostatkem vody. Orgány pro zvládání sucha a nedostatku vody se při své činnosti řídí plány pro sucho.

V období mimo činnost komise pro sucho jsou těmito orgány vodoprávní úřady:

- a) obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- b) krajské úřady
- c) příslušná ministerstva jako ústřední vodoprávní úřad

Po dobu od svolání komise do ukončení její činnosti jsou těmito orgány:

- a) komise pro sucho na úrovni ORP (v případech, kdy ORP pořizuje plán pro sucho)
- b) komise pro sucho na úrovni krajů
- c) ústřední komise pro sucho

Ústřední komisi pro sucho zřizuje vláda, která též schvaluje její statut. Ústřední komisi pro sucho předsedá ministr zemědělství nebo ministr životního prostředí. Další členy komise a jejich jmenování je dáno statutem komise. Ústřední komisi pro sucho svolá předseda komise v případě, kdy kraj není schopen zvládnout sucho a nedostatek vody jen svými prostředky či možnostmi na svém území a zejména v případě, požádá-li o to předseda komise pro sucho kraje, nebo je-li stav nedostatku vody vyhlášen na území sousedících krajů. Ústřední komise pro sucho řídí a koordinuje jednotlivá opatření, která svými dopady přesahují hranice krajů, a v případě potřeby vydává opatření.

Hejtman kraje zřizuje jako zvláštní orgán kraje komisi pro sucho pro příslušný kraj a je jejím předsedou. Další členy této komise hejtman kraje jmenuje ze zaměstnanců krajského úřadu, příslušných správců povodí, Českého hydrometeorologického ústavu, Policie České republiky, hasičského záchranného sboru kraje a krajské hygienické stanice. K jednání komise pro sucho může hejtman kraje přizvat zejména uživatele vody významné pro dané území a zástupce dotčených obcí s rozšířenou působností. Přizvané osoby nejsou členy komise pro sucho.

Pokud se pro správní obvod obce s rozšířenou působností pořizuje plán pro sucho, zřídí starosta obce s rozšířenou působností jako zvláštní orgán obce komisi pro sucho pro příslušný správní obvod obce s rozšířenou působností a je jejím předsedou. Další členy této komise starosta ORP jmenuje ze zaměstnanců ORP zařazených do obecního úřadu a příslušných správců povodí, Českého hydrometeorologického ústavu, krajské hygienické stanice a hasičského záchranného sboru kraje. K jednání komise pro sucho může starosta obce s rozšířenou působností přizvat uživatele vody významné pro dané území a zástupce dotčených obcí. Přizvané osoby nejsou členy komise pro sucho.

Komise pro sucho vyhláší a odvolává *stav nedostatku vody*. V případě, že stav nedostatku vody může mít vliv na hraniční vody podle příslušných bilaterálních smluv, informuje komise pro sucho

o vyhlášení stavu nedostatku vody česká kontaktní místa varovných systémů schválených v rámci příslušných komisí pro hraniční vody. Při stavu nedostatku vody vydává opatření pro zvládnutí sucha a nedostatku vody ve své územní působnosti, a to zejména podle ustanovení § 87m vodního zákona. V případě, že opatření může mít vliv na hraniční vody podle příslušných bilaterálních smluv, informuje o vydání opatření Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství, případně i kontaktní místa varovných systémů schválených v rámci příslušných komisí pro hraniční vody. Opatření komise pro sucho vydává podle plánů pro sucho, v odůvodněných případech i nad rámec těchto plánů. Tato opatření komise pro sucho vydává podle povahy věci formou rozhodnutí či opatření obecné povahy. V případě potřeby komise pro sucho může vyžadovat výpomoc od správních orgánů, právnických i fyzických osob.

Komise pro sucho nižšího stupně je podřízena komisi pro sucho vyššího stupně a neprodleně ji informuje o svém svolání a opatřeních vydaných podle § 87m vodního zákona. Komise pro sucho ORP musí dbát souladu s opatřeními komise pro sucho kraje. Komise pro sucho kraje musí dbát souladu s opatřeními ústřední komise pro sucho.

K jednání komise (bez hlasovacího práva) mohou být přizváni zástupci zejména:

- uživatelů vody významných pro dané území
- správců vodních toků
- vlastníků vodních děl
- případně dalších subjektů podle místních podmínek

Na vyzvání orgánu pro sucho je každý povinen poskytnout jemu známé informace, které mohou mít vliv na vydávání opatření při vyhlášeném stavu nedostatku vody. K zajištění plnění opatření při stavu nedostatku vody je každý povinen umožnit vstup, případně vjezd na své pozemky, popřípadě stavby orgánům pro sucho a těm, kteří provádějí nařízená opatření.

Komise pro sucho vede knihu činností. Do této knihy se zapisují důvody pro vyhlášení stavu nedostatku vody a všechna opatření přijatá komisí pro sucho. Kniha musí být přístupná k nahlédnutí osobám vykonávajícím působnost místně příslušných orgánů pro sucho, je přípustný i způsob umožňující dálkový přístup.

Orgány pro sucho zpracují zprávu o průběhu sucha a nedostatku vody do 6 měsíců od odvolání stavu nedostatku vody. Zprávu zašlou Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu životního prostředí. Ústřední komise pro sucho informuje o průběhu a důsledcích sucha a nedostatku vody při vyhlášeném stavu nedostatku vody vládu.

1.3 Hodnocení stavu sucha

Předpovědní služba pro sucho informuje orgány pro sucho o nebezpečí vzniku sucha a o jeho dalším vývoji. Tuto službu zabezpečuje Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci se správci povodí, přičemž hodnotí velikost, intenzitu a délku trvání sucha z hlediska vodních zdrojů. Vodními zdroji se rozumí povrchové a podzemní vody podle ustanovení vodního zákona¹. Sucho je klasifikováno jako *mírné* (kategorie 1), *silné* (kategorie 2) nebo *mimořádné* (kategorie 3). Výsledky hodnocení zveřejňuje Český hydrometeorologický ústav ve spolupráci s podniky Povodí

na internetových stránkách. Hodnocení probíhá v týdenním kroku. Hodnocení sucha ČHMÚ je dostupné na <http://portal.chmi.cz/aktualni-situace/sucho>.

V případě výskytu stavu *silného* nebo *mimořádného* sucha na území kraje nebo ORP vydá Český hydrometeorologický ústav *výstražnou informaci o stavu sucha* v povrchových nebo podzemních vodách a zveřejní ji v systému výstražné služby. Výstražná informace slouží jako upozornění před pravděpodobným vznikem nedostatku vody.

Po vydání výstražné informace o stavu sucha nebo po zvážení rizika vzniku nedostatku vody je třeba zajistit informace o výsledcích monitoringu množství a jakosti vodních zdrojů, zahájit informační kampaň orientovanou směrem k veřejnosti, informovat uživatele vody významné pro dané území, aktualizovat informace o odběrech vody uživatelů významných pro dané území a o dalším výhledu odběrů, začít s přípravou technických a organizačních opatření.

1.4 Vznik stavu nedostatku vody

Po vydání výstražné informace o stavu sucha vodoprávní úřad v souladu s plánem pro sucho a ve spolupráci se správci povodí a ČHMÚ vyhodnotí, zda hrozí vznik nedostatku vody. Stejně vodoprávní úřad postupuje v případě překročení v plánu uvedených *místních směrodatných limitů*. V případě hrozícího nedostatku vody navrhne předsedovi komise pro sucho její svolání. Komise vyhodnotí, zda vznikl nedostatek vody a v takovém případě vyhlásí *stav nedostatku vody*. Informaci o vyhlášení stavu nedostatku vody uveřejní způsobem v místě obvyklým. Po vyhlášení stavu nedostatku vody komise vydává opatření pro zvládnutí sucha a nedostatku vody uvedená v plánu, příp. další opatření nad rámec plánu. V případě pomnutí podmínek stavu nedostatku vody komise tento stav *odvolá*.

Místními směrodatnými limity se rozumí kritéria schopnosti systému plnit požadavky na vodu podle bilance reálného stavu vodních zdrojů v území a odběrů vody. Místní směrodatné limity identifikuje vodoprávní úřad ve spolupráci s členy komise pro sucho v rámci pořizování nebo aktualizace plánu pro sucho.

Takovým limitem v rámci jednoduchého systému zásobování může být např. stav konkrétního vodního zdroje (velikost průtoku vodního toku, stav hladiny podzemní vody, disponibilní objem vody ve VN), na druhé straně v rámci komplexního systému zásobování schopnost VH soustavy plnit požadavky na vodu především preferovaných uživatelů (uvedených v plánu pro sucho) podle významu způsobu užití vody¹ po plánem pro sucho stanovenou dobu.

Místní směrodatné limity mohou být odvozeny např. ze situace, kdy sucho má již reálné dopady ve formě hrozícího nedostatku vody pro plnění nároků na odběry (disponibilní zásoba vody ve zdrojích při stávající úrovni spotřeby vystačí již pouze na 5 až 6 měsíců) nebo v důsledku sucha hrozí nedodržení minimálních zůstatkových průtoků, minimálních hladin podzemní vody,

nedodržení limitů jakosti surové vody pro úpravu na vodu pitnou² nebo nedodržení hodnot pro ukazatele přípustného znečištění povrchových vod³. V takové situaci jsou podle plánu pro sucho zaváděna např. opatření za účelem omezení spotřeby (technologická opatření na straně průmyslových uživatelů) a přerozdělování zásob vody, je omezováno obecné nakládání s vodami, případně povolená nakládání s vodami méně významných uživatelů podle hierarchie dané plánem podle významu způsobu užití vody¹ za účelem zajištění množství a/nebo jakosti vody.

Při prohlubování nedostatku vody dochází k nebezpečí vzniku škod většího rozsahu nebo k ohrožení životů a zdraví osob v důsledku nedostatku vody pro zásobování obyvatel pitnou vodou, k ohrožení provozu kritické infrastruktury, provozu významných podniků a strategických energetických zdrojů. Podle plánu jsou vydávána opatření za účelem omezení spotřeby vody a přerozdělování zásob vody, dochází k omezování povolených nakládání s vodami významnějších uživatelů v rámci hierarchie podle významu způsobu užití vody¹ za účelem zajištění množství a/nebo jakosti vody, mohou být omezovány dodávky pitné vody, může být umožněna dočasná úprava minimálních zůstatkových průtoků, minimálních hladin podzemní vody nebo limitů pro vypouštění odpadních vod.

1.5 Krizová situace dlouhodobé sucho

V případě, že komise pro sucho vyčerpá opatření uvedená v plánu (odůvodněných případech i nad rámec plánu) k odvrácení dalšího prohloubení nedostatku vody, zejména v situaci kdy:

- nedostatek vody ohrožuje fungování prvků kritické infrastruktury, výrobu elektřiny a tepla a provoz významných průmyslových provozů
- zásoby vody pro obyvatelstvo jsou pouze na dobu 1–2 měsíců a nelze je dále zabezpečit dostupnými prostředky
- nouzové zásobování pitnou vodou nelze zajistit s využitím zdrojů disponibilních v rámci území kraje
- jsou plně nasazeny všechny disponibilní síly a prostředky a přesto se nedaří průběh situace zvrátit
- následkem špatné hygienické situace hrozí epidemie
- řešení situace vyžaduje další hmotné nebo finanční prostředky, které již na úrovni kraje nelze zajistit
- jsou vyčerpány hmotné nebo finanční prostředky pro zvládnutí mimořádné události a

² vyhláška 428/2001, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích (Příloha 13 Požadavky na jakost surové vody)

³ nařízení vlády č. 401/2015 o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech (Příloha 3, Tab. 1a)

- zároveň je předpověď vývoje hydrologické situace v následujících týdnech i nadále nepříznivá

může hejtman kraje při splnění podmínek podle zvláštního zákona⁴ vyhlásit *krizový stav*. V případě, kdy je v době stavu nedostatku vody vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav, zasedá příslušný krizový štáb a příslušná komise pro sucho společně. Pravomoci orgánů pro sucho tímto zůstávají nedotčeny. Komise pro sucho vykonávají i nadále činnosti dle vodního zákona (tzn. i v průběhu vyhlášeného krizového stavu je možné komisí pro sucho například nařídit mimořádnou manipulaci na vodním díle dle § 87m odst. 1 písm. d).

1.6 Opatření pro zvládání sucha a nedostatku vody

Opatření pro zvládání sucha a nedostatku vody zahrnují zejména přípravu a provádění operativních opatření s účinností po omezenou dobu trvání stavu nedostatku vody a dobu bezprostředně následující. Tato opatření nezahrnují koncepční opatření, investiční výstavbu, údržbu, opravy a modernizace zdrojů vody a dalších zařízení pro její distribuci. Opatření pro zvládání sucha a nedostatku vody lze rozdělit na opatření přípravná, realizovaná v období mimo sucho, opatření realizovaná v průběhu stavu sucha a stavu nedostatku vody a opatření po odvolání stavu nedostatku vody.

1. Přípravná opatření:

- a) pořízení a aktualizace plánu
- b) organizační a technická příprava
- c) monitorování a předpověď vývoje situace zejména stavu zdrojů vody
- d) vyhledání a příprava využití dodatečných záložních zdrojů vody
- e) operativní příprava záložních (mobilních) úpraven vody – prověření jejich funkčnosti
- f) výstražné informace o stavu sucha
- g) zahájení informační kampaně
- h) evidenční a dokumentační práce
- i) návrhy na úpravu manipulačních řádů vodních děl a VH soustav s ohledem na potřeby zvládání nedostatku vody

2. Opatření při stavu sucha (vydává vodoprávní úřad):

- a) výstražné informace o stavu sucha (vydává ČHMÚ)
- b) zahájení informační kampaně
- c) manipulace podle MŘ VD nebo VH soustav, které odpovídají situaci hydrologického sucha (např. převedení části odběrů na jiné zdroje – nádrže, jímací území, propojené soustavy)
- d) manipulace nad rámec MŘ VD nebo VH soustav ve výjimečných případech (§ 59 odst. 4 vodního zákona)

⁴ Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

- e) kontrola dodržování vydaných rozhodnutí k nakládání s vodami
- f) úprava, omezení až zákaz obecného nakládání s vodami (§ 6 odst. 4 vodního zákona)
- g) omezení užívání pitné vody z vodovodu pro veřejnou potřebu (zákaz zavlažování zahrad, trávníků, sportovišť, napouštění bazénů, mytí vozidel, apod.) na dobu nejdéle 3 měsíců. Stanovenou dobu lze prodloužit nejvýše o 3 měsíce. (§ 15 odst. 4 až 6 zákona o vodovodech a kanalizacích)
- h) úprava, omezení až zákaz odběrů s platným vodoprávním rozhodnutím (§ 109 odst. 1 vodního zákona)
- i) dočasná úprava limitů pro vypouštění odpadních vod

3. *Opatření při stavu nedostatku vody (vydává komise pro sucho):*

- a) výstražné informace o stavu sucha (vydává ČHMÚ)
- b) informační kampaň
- c) manipulace nad rámec MŘ VD nebo VH soustav ve výjimečných případech (§ 87m vodního zákona)
- d) kontrola dodržování vydaných rozhodnutí k nakládání s vodami
- e) úprava, omezení až zákaz obecného nakládání s vodami (§ 87m vodního zákona)
- f) omezení užívání pitné vody z vodovodu pro veřejnou potřebu (zákaz zavlažování zahrad, trávníků, sportovišť, napouštění bazénů, mytí vozidel, apod.) (§ 87m vodního zákona)
- g) přerušlení nebo omezení dodávek vody bez předchozího upozornění v případě stavu nedostatku vody (§ 9 odst. 5 zákona o vodovodech a kanalizacích)
- h) požadavek využití technologií omezujících spotřebu vody u odběratelů
- i) požadavek využití záložních zdrojů vody
- j) úprava, omezení až zákaz odběrů s platným vodoprávním rozhodnutím (§ 87m vodního zákona)
- k) úprava minimálních zůstatkových průtoků a minimálních hladin podzemní vody (§ 87m vodního zákona)
- l) úprava limitů pro vypouštění odpadních vod
- m) zabezpečení náhradního zásobování pitnou vodou (§ 9 odst. 8 zákona o vodovodech a kanalizacích)
- n) nařízení vlastníkovu technického zařízení, které slouží pro odběr ze záložního zdroje vody, jeho zprovoznění tak, aby bylo možné tento záložní zdroj vody využít (§ 87m vodního zákona)
- o) nařízení vlastníkovu potřebného vodohospodářského zařízení jeho zprovoznění a poskytnutí k řešení stavu nedostatku vody (§ 87m vodního zákona)
- p) nařízení mimořádného sledování množství a jakosti vod (§ 87m vodního zákona)
- q) kontrola opatření vydaných komisí

Komise pro sucho vydává opatření podle povahy věci, tedy v případě jmenovitě určené osoby, které lze uložit povinnosti či omezit její práva, vydává rozhodnutí. Opatření obecné povahy komise pro sucho vydává v případě, kdy má opatření platit pro okruh osob, které nemohou být jmenovitě určeny.

Vydávání opatření, která se týkají zejména odběrů s platným vodoprávním rozhodnutím a přerušení nebo omezení dodávek vody, musí odpovídat významu způsobu užití vody¹. Tyto způsoby užití vody se stanoví postupně od nejvýznamnějšího k méně významným takto:

- a) zajištění funkčnosti kritické infrastruktury podle předpisů upravujících krizové řízení⁴ a dalších provozů poskytujících nezbytné služby
- b) zásobování obyvatelstva pitnou vodou
- c) živočišná zemědělská výroba a ekologická funkce vody
- d) hospodářské využití (zemědělská rostlinná výroba, průmysl a energetika nespádající do kritické infrastruktury, tedy např.: závlahy, lesnictví, rybářství, těžba a úprava nerostů, výroba potravin a nápojů, textilní a příbuzná výroba, zpracování dřeva, papírenský průmysl, výroba chemických látek, nekovových minerálních výrobků, kovů, výroba elektřiny a tepla, ...)
- e) ostatní využití (zejména sportovní a rekreační využití)

V odůvodněných případech se lze s ohledem na zvláštní místní podmínky od ustanovení výše uvedeného odstavce písmena c) až e) odchýlit.

Pokud komise pro sucho vydává opatření ve stejné věci, jako již bylo rozhodnuto vodoprávním úřadem při zvládnání sucha, po dobu stavu nedostatku vody platí rozhodnutí komise pro sucho. Opatření vydaná komisí pro sucho kraje jsou v jejich rozsahu nadřazená opatřením vydaným komisí pro sucho ORP. Opatření vydaná ústřední komisí pro sucho jsou v jejich rozsahu nadřazená opatřením vydaným komisí pro sucho kraje.

Opatření k omezení dopadů sucha a nedostatku vody na vodárenství, průmysl a zemědělství jsou často v konfliktu s požadavky na jakost povrchové vody a s cíli ochrany přírody (např. při snížení odtoku z nádrží pod hodnotu minimálního zůstatkového průtoku mohou malé průtoky společně s vysokými teplotami vést ke zhoršení jakosti vody). K těmto negativním zpětným vazbám je třeba při vydávání opatření přihlížet.

V případě, kdy je opatřením vydaným komisí pro sucho omezeno nebo znemožněno obecné nakládání s vodami, nebo oprávněnému nakládání s vodami tak, jak je uvedené v povolení k nakládání s vodami, nevzniká nárok na náhradu.

Správa státních hmotných rezerv může v souvislosti s vyhlášením stavu nedostatku vody poskytnout pro potřeby správního úřadu, orgánu územní samosprávy nebo záchranných sborů, v nezbytném rozsahu pohotovostní zásoby formou jejich bezúplatného použití. Správa tak může učinit pouze na základě žádosti resortu A⁵.

4. Činnosti po odvolání stavu nedostatku vody:

Odvoláním stavu nedostatku vody pozbývají všechna opatření komise pro sucho platnost a opět nabývají platnosti opatření vydaná vodoprávním úřadem před vyhlášením stavu nedostatku vody.

⁵ návrh novely zákona č. 97/1993 Sb. o působnosti Správy státních hmotných rezerv

Rušení či změny vydaných rozhodnutí může komise pro sucho provádět také postupně s ohledem na vývoj sucha a nedostatku vody. Přitom je třeba vzít v úvahu, že začnou-li uživatelé odebírat vodu dle svých povolení a bude-li docházet k obecnému nakládání s vodami (doplňování bazénů, zalévání zahrad, doplňování zásobníků, mytí aut apod.), bude vytvářen další tlak na vodní zdroje. Pravděpodobnější však je, že epizoda sucha skončí výraznou a dlouhodobou změnou počasí.

Po odeznění významných epizod sucha, při kterých došlo k vyhlášení stavu nedostatku vody, orgány pro zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody provádí vyhodnocení účinnosti vydaných opatření a navrhuje jejich případné úpravy, které se zohlední v příslušných částech plánu.

2 Obsah plánu pro sucho

Plán pro sucho jako základní dokument zvládnutí sucha a nedostatku vody slouží ke koordinaci činností v daném území při nebezpečí vzniku stavu nedostatku vody, v jeho průběhu a po jeho odeznění. Plán obsahuje souhrn organizačních a technických opatření, potřebných k odvrácení nebo zmírnění škod na majetku občanů a společnosti a na životním prostředí. Plán řeší ochranu určitého území, konkrétně území kraje, území České republiky, popř. správní obvod ORP.

Plán pro sucho může pořádat pro svůj správní obvod obecní úřad ORP, a to ve spolupráci s příslušnými správci povodí a ČHMÚ. V případě porušení jej průběžně aktualizuje. Návrh plánu pro sucho a jeho aktualizace projedná s obcemi, HZS ČR a uživateli vody významnými pro dané území ve správním obvodu této ORP. Plán pro sucho ORP musí být v souladu s plánem pro sucho kraje. Soulad potvrzuje příslušný krajský úřad. Plán pro sucho následně obecní úřad obce s rozšířenou působností zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejněním se plán pro sucho stává platným.

Plán pro sucho kraje pořizuje a průběžně aktualizuje pro své území krajský úřad v přenesené působnosti, a to ve spolupráci s příslušnými správci povodí a ČHMÚ. Návrh plánu pro sucho a jeho aktualizace krajský úřad projedná s obecními úřady ORP ve správním obvodu, Policií ČR, HZS ČR, zástupci krajské hygienické stanice, uživateli vody významnými pro území příslušného kraje, Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí. Plán pro sucho pro území kraje musí být v souladu s plánem pro sucho ostatních krajů. Plán pro sucho po odsouhlasení Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí zveřejní krajský úřad způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejněním se plán pro sucho stává platným.

Plán pro sucho pro území České republiky pořizuje a průběžně aktualizuje Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí. Návrh plánu pro sucho a jeho aktualizace projednávají s kraji, správci povodí, Českým hydrometeorologickým ústavem, Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem vnitra. Plán pro sucho zveřejní oba rezorty způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejněním se plán pro sucho stává platným.

Plán pro sucho je podkladem pro

- a) rozhodnutí nebo opatření obecné povahy, která jsou ukládána vodoprávním úřadem podle § 6 odst. 4, § 59 odst. 4 a § 109 odst. 1 při zvládnutí sucha
- b) postup vodoprávního úřadu při vyhodnocování nutnosti svolat komisi pro sucho

- c) rozhodování komise pro sucho o opatřeních při stavu nedostatku vody.

Plán pro sucho obsahuje následující části:

- a) Titulní list
- b) Úvodní část
- c) Základní část
- d) Operativní část
- e) Grafickou část
- f) Přílohy

Aktualizace úvodní části se provádí při výrazných změnách s komentářem změn. Aktualizace základní, operativní a grafické části se provádí jednou ročně ověřením platnosti všech údajů plánu, zejména s ohledem na personální obsazení a telefonní spojení.

2.1 Titulní list

Titulní list by měl obsahovat:

- název plánu pro sucho
- orgány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody a jejich sídlo
- zpracovatele plánu pro sucho, datum zpracování
- záznamy (nebo odkaz do textu) o aktualizaci
- potvrzení souladu (u plánů pro sucho ORP)

2.2 Úvodní část

Úvodní část by měla obsahovat:

- pravidla pro aktualizace
- použité symboly a zkratky
- seznam použitých podkladů
- seznam relevantních technických norem
- použité termíny a definice, vysvětlení pojmů (sucho – co a jak ČHMÚ vyhodnocuje, kategorie sucha – stručně, podrobnosti formou odkazu na ČHMÚ, stav nedostatku vody, opatření, citace právních předpisů apod.)
- orgány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody (citace právních předpisů apod.)

2.3 Základní část

Základní část obsahuje údaje potřebné pro zvládání sucha v daném území, charakteristiku území, popis vodních zdrojů včetně záložních a jejich případné zastupitelnosti, popis úpravy, dopravy, převodů vody a zásobování vodou, seznam a popis technických zařízení využitelných k řešení stavu nedostatku vody, seznam uživatelů vody významných pro dané území, seznam povolených

nakládání s vodami významněji ovlivňujících množství a jakost vod, popis rizik sucha a místní směrodatné limity a kritéria pro vyhlášení stavu nedostatku vody.

U všech bodů je třeba uvádět, kdo je za danou oblast a její aktualizace zodpovědný (organizace, osoba, kontakt). V základní části se doporučuje zpracovat především:

- popisné údaje a charakteristiky území:
 - vymezení území a geografické charakteristiky (zdroj dat: ČSÚ)
 - klimatické, hydrologické a hydrogeologické poměry (ČHMÚ, PDP)
 - demografické, socioekonomické (ČSÚ) a environmentální charakteristiky (ČSÚ, AOPK)
- popis zdrojové části zásobování:
 - zdroje povrchových (vodní toky a nádrže) a podzemních vod (VHB, PP, VUV) včetně náhradních (jejich lokalizace, vydatnost, způsob odběru, limity využití) (PP)
 - převody vody významné pro zásobování vodou (PP)
 - VH soustavy, jejich klíčové prvky, odkazy na manipulační řády VH soustav a VD (*neveřejná část – jedná se o citlivé údaje*) (PP)
 - požadavky na vodu pro:
 - zásobování pitnou vodou – vodárenské soustavy a skupinové vodovody, popis náhradního zásobování a nouzového zásobování (SOVAK, VaK, MZe)
 - významné odběry vody s jiným než vodárenským využitím (VHB, PP, VUV)
 - popis jakosti vody:
 - ve zdrojích povrchových (PP) a podzemních vod (ČHMÚ)
 - surové vody (ČHMÚ)
 - seznam hlavních znečišťovatelů (PP), jejich lokalizace a druh znečištění
 - vymezení za sucha citlivých úseků vodních toků (AOPK, PP)
- popis způsobu úpravy a dopravy vody a jeho případná propojenost a zastupitelnost (PP, SOVAK, VaK, VU s vlastním zdrojem)
- seznam uživatelů vody významných pro dané území (PP, VUV, VU):
 - podle druhu vody (povrchová, podzemní) a užití vody (pitná, energetika, průmysl, zemědělství, rybářství, ostatní nakládání – využití klasifikace podle OKEČ)
 - popis hierarchie uživatelů podle významu způsobu užití vody¹
 - nároky uživatelů na vodu podle vodoprávních povolení a realizovaných odběrů
 - limitní požadavky na množství a jakost vody umožňující zachování funkcí odběratelů, analýza zranitelnosti odběratelů
- popis pravděpodobných rizik sucha a nedostatku vody v území:
 - příčiny, postižení uživatelé vody podle druhu a užití vody
 - trvání sucha a nedostatku vody, roční období
 - dopady na:
 - povrchové a podzemní vody

- jakost vod (citlivé úseky toků pod zdroji znečištění)
- životy a zdraví osob
- funkci kritické infrastruktury
- ekonomické dopady
- životní prostředí
- příp. přeshraniční dopady
- popis rozhodujících veličin (ČHMÚ, PP):
 - množství a jakost povrchové a podzemní vody (sledované profily)
 - zodpovědnost za monitoring (kdo provádí, jakým způsobem předává informace, odkazy na zdroje aktuálních informací)
- místní směrodatné limity a kritéria pro vyhlášení stavu nedostatku vody (komise pro sucho)
- minimální zůstatkové průtoky a minimální hladiny podzemní vody
 - lokalizace, hodnoty, limitní hodnoty podkročení (hodnoty, na něž je možné stanovené minimální hodnoty na dobu nezbytně nutnou snížit)
- postupy a prostředky (technická zařízení) pro snížení následků sucha a nedostatku vody:
 - druh, způsob použití, místo uložení, vlastník či správce

2.4 Operativní část

Operativní část obsahuje seznam subjektů podílejících se na zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody, popis činností, které vykonávají, popis přenosu informací, priority zásobování a popis opatření při vyhlášeném stavu nedostatku vody.

To znamená zejména:

- seznam účastníků zvládnutí sucha a nedostatku vody a jejich kontaktní údaje
 - seznam členů komise pro sucho
 - seznam zástupců uživatelů vody významných pro dané území, správců vodních toků, vlastníků vodních děl, případně dalších subjektů podle místních podmínek
- příslušné související (geograficky, technicky z hlediska zásobování vodou související) orgány pro zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody
- popis přenosu informací:
 - výstražných informací ČHMÚ
 - informačních zpráv VHD podniků Povodí
 - zpráv provozovatelů vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu
- obecné principy pro činnost v období sucha a stavu nedostatku vody (včetně uvedení zodpovědné organizace, příp. osoby):
 - zjištění provozního stavu zdrojových a přepravních systémů (existující poruchy, opravy, omezení)

- zjištění rozsahu deficitu a dopadů na obyvatele, zdravotnictví, sociální služby, bezpečnost, hospodářství, životní prostředí, ...)
- zajištění kontroly situace přímo v terénu
- čtenější kontrola odběrů vody – kontrola plnění povinností daných povoleními k nakládání s vodami a plnění opatření vydaných pro zvládnání stavu nedostatku vody
- prognózy vývoje
- priority zásobování
- vydávání opatření – opatření je vhodné sestavit do skupin, které jsou realizovány podle míry aktuálního deficitu vodních zdrojů (viz místní směrodatné limity), případně i se zohledněním stavu sucha pro dané území
- kontrolu realizace opatření
- modifikace opatření na základě dalšího vývoje situace
- popis konkrétních opatření (odvozených např. na základě zkušeností s problémy vzniklými v souvislosti s dříve proběhlými epizodami sucha)
- kompetence účastníků zvládnání sucha a nedostatku vody:
 - komise pro sucho:
 - zajištění informací o stavu vodních zdrojů a požadavcích na odběry vody
 - vydávání opatření při stavu nedostatku vody
 - evidenční a dokumentační práce
 - krajský úřad a ORP:
 - zřízení a zajištění činnosti komise pro sucho
 - předávání informací
 - kontrola opatření (ve spolupráci s ORP – omezení odběrů apod.) týkajících se vodních toků a vodních děl (obecné nakládání s povrchovými vodami)
 - kontrola nakládání s vodami (ve spolupráci se správci povodí a správci vodních toků)
 - dohled nad znečišťovateli vod (ve spolupráci s ČIŽP)
 - kontrola ostatních opatření (ve spolupráci s ORP)
 - ČHMÚ:
 - monitoring aktuálního stavu meteorologických a hydrologických veličin
 - vyhodnocování stavu sucha
 - prognóza dalšího vývoje hydrometeorologické situace
 - správci povodí:
 - stav zásob vody v nádržích, ke kterým mají právo hospodařit, a prognóza jejich vývoje
 - sledování jakosti vod ve vodních tocích a nádržích
 - realizace opatření týkajících se manipulací na vodních dílech a VH soustavách (ke kterým mají správci povodí právo hospodařit)

- vlastníci vodovodů pro veřejnou potřebu:
 - monitoring stavu zdrojů podzemních vod a velikosti odběrů (v případě jimi prováděných odběrů), hodnocení jeho vývoje a předávání informací komisi pro sucho
 - návrh a realizace opatření v sítích
 - omezování zásobování pitnou vodou
 - zabezpečení náhradního zásobování pitnou vodou
- správci vodních toků:
 - realizace opatření
 - spolupráce se správcem povodí
- vlastníci vodních děl:
 - manipulace na VD
 - poskytování informací o VD komisi pro sucho
- Hasičský záchranný sbor:
 - nouzové zásobování (náhradní úprava vody...)
- krajská hygienická stanice:
 - hygienický dohled nad kvalitou vody
 - prevence epidemií v souvislosti se suchem
- návaznost na krizové řízení – popis situace a kritérií, kdy by došlo k přechodu na krizové řízení

2.5 Grafická část

Grafická část obsahuje zpravidla následující mapy a schémata:

- mapu území, sídla komisí pro sucho
- mapu území ohrožených suchem
- mapu monitorovací sítě povrchových a podzemních vod
- mapu zdrojů a úpraven vody (včetně náhradních)
- schéma VH soustav
- schéma vodárenských soustav
- mapu uživatelů vody významných pro dané území
- mapu významných odběrů vody
- výsledky monitoringu jakosti vody ve zdrojích
- mapu minimálních zůstatkových průtoků a minimálních hladin podzemní vody, kdo je může ovlivňovat
- mapu hlavních zdrojů znečištění vody
- mapu závlahových systémů
- mapu zvláště chráněných území

2.6 Přílohy

Přílohou plánu jsou např.:

- statut orgánu pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody (úvodní ustanovení, činnost orgánu pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody, jednací řád, spolupráce komise pro sucho s ostatními správními orgány, fyzickými a právníckými osobami, zabezpečení činnosti komise, závěrečné ustanovení)
- evidenční a dokumentační práce – vyhodnocení jednotlivých epizod sucha (i dříve proběhlých, před zavedením komisí pro sucho):
 - příčiny, projevy, postižené území, velikost a trvání sucha, roční období
 - dopady sucha na množství povrchové a podzemní vody
 - vzniklé škody
 - vydaná opatření a jejich účinnost
 - příčiny negativně ovlivňující zvládání stavu nedostatku vody
 - návrhy na úpravu vydávaných opatření
- odkazy na plány nižších a vyšších úrovní, příp. na havarijní/provozní plány významných uživatelů vody
- odkazy na související havarijní a krizové plány
- odkazy na plány dílčích povodí
- odkazy na plány rozvoje vodovodů a kanalizací

Plán pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody Kraje Vysočina

Orgány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody:

Mimo stav nedostatku vody: Krajský úřad Kraje Vysočina

Při stavu nedostatku vody: Komise pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody Kraje Vysočina

Sídlo orgánu pro zvládání sucha:

Žižkova 1882/57, 58601 Jihlava

V případě potřeby může být jednání komise svoláno do jiného místa.

Zpracoval:

Krajský úřad Kraje Vysočina, odbor životního prostředí a zemědělství, oddělení vodního hospodářství a kolektiv autorů.

Datum zpracování:

04.02.2018 č.j. XXX/XXX/XX

Aktualizace:

Datum aktualizace textové části a příloh je označeno na každé stránce a samostatně u tabulek vložených z databáze ISS.

Potvrzení souladu věcné a grafické části plánu vyššího správního celku ve smyslu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů:

Kód správního obvodu: CZ063

informativní počet obyvatel k 1.1.2016 **504827**, z toho starších 15 let: 434048
(údaje MV ČR -nenahrazuje ČSÚ)

ORP na správním území: Bystřice nad Pernštejnem, Havlíčkův Brod, Humpolec, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou

kontaktní údaje: Portál veřejné správy, ePUSA

Komise pro zvládání sucha: server ISS, lokální databáze